

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.418/2015/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Vásárhelyi János ügyvéd **felperes neve**, felperes címeszám alatti székhelyű felperesnek – a dr. Szabó Anita ügyvéd által képviselt **alperes neve**, alperes címeszám alatti székhelyű alperes ellen nemzetközi árufuvarozási szerződésből eredő követelés megfizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2015. június 18. napján kelt 8.G.21.762/2014/25. számú ítélete ellen a felperes által 26. sorszámon előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 77.788,- (Hetvenhétezer-hétszáznyolcvannyolc) Ft-ot, valamint ezen összeg után 2013. május 8-tól a kifizetésig terjedő időre évi 5 %-os mértékű kamatot, továbbá 1.043,- (Egyezer-negyvenhárom) eurót és ezen összeg után 2013. május 20-tól a kifizetésig terjedő időre évi 5 %-os mértékű kamatot.

Mellőzi a felperes perköltség fizetésre kötelezését, egyúttal kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft első- és másodfokú eljárási költséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A peres felek 2011. május 12-én fuvarozási keretszerződést kötöttek, mely alapján az alperes az általa felvállalt szállítványozási tevékenység körében jogosulttá vált egyes fuvarfeladatok elvégzésével megbízni a felperest. A keretszerződés 3/3. pontja az általános rendelkezések között kitért arra is, hogy bármely akadályoztatásról vagy a tehergépkocsi meghibásodásáról a fuvarozó köteles azonnali tájékoztatást adni a megbízó szállítványozó felé. A keretszerződés alapján folyamatos gazdasági együttműködés alakult ki a felek között, melynek során több nemzetközi fuvarfeladatot is teljesített felperes 2013. tavaszán az alperes megbízásából. Ezek közül öt esetben, 2013. április 30-a és 2013. május 20-a közötti fizetési határidőkkel összesen 4.218,32 euró, valamint 77.788,- Ft fuvardíj követelésre állított ki 5 darab számlát a felperes, melyeket az alperes befogadott, azonban azok teljesítésétől elzárkózott.

Az alperes a 2013. március 22-én írásban adott fuvarmegbízás alapján végzett fuvarozási tevékenységért követelt fuvardíj teljesítését az áru elvesztésére hivatkozással tagadta meg és ugyanezen okból kártérítési igényt is támasztott a felperessel szemben, melyet a további négy felperesi fuvardíj követelésbe kívánt beszámítani. A felek közti jogvita tárgyát képező fuvarozási szerződés szerint a felperesi fuvarozónak 2013. március 26-án kellett a **helység 1. neve** helységben az **X... Kft.** telephelyén 25 tonna ömlesztett kukoricát felrakni, majd azt másnap egy **A országi** lerakóhelyen kiszolgáltatni. Az írásbeli fuvarmegbízással és a CMR fuvarokmányon az alperes az

alábbi adatokat adta meg: átvévő: **külföldi átvévő cég neve, A országban lévő címe**. A nemzetközi fuvarlevél 3. pontjában az áru kiszolgáltatási helye: **A országban Z település**. A nemzetközi fuvarlevél 5. pontjában a „mellékelt okmányok” rovatba az alábbi bejegyzés került: „Delvirey note, **A országbeli 3. cég neve, A. ország neve, Z település neve, utca 1 neve.**)”.

A fuvarozást megrendelő **B ország** székhelyű **M...** cég megbízottjaként a fuvarlevél 22. pontjában feladóként az **Y... Kft.** adott cégszerű ellenjegyzést.

A fuvarfeladatot ténylegesen teljesítő **felperesi ügyvezető neve**, felperesi ügyvezető 2013. március 28-án ért az **A ország Z település neve** településre, azonban a megadott utcát (**utca 1. neve**) nem találta meg. A helyi lakosoktól érdeklődve tudta meg, hogy ezen a településen a **utca 2. neve** szám alatt található egy mezőgazdasági raktár, terménytároló és átvévő telephely. Az áru kiszolgáltatására itt került sor, a fuvarlevél 24. pontjában az áru átvévője rovatban az alábbi feliratú cégbélyegző szerepel: **A. ország beli 1. cég, utca 2. neve**. Az átvévő raktározó cég rendelkezése szerint az ömlesztett kukorica az **A ország beli 2. cég neve**. nevű cég által ott tárolt további ugyanilyen ömlesztett terményhez került leborításra a minőségi vizsgálatok elvégzését követően.

A fuvarmegbízást adó **M...** cég utóbb értesült az áru tényleges hollétéről, illetve arról, hogy azt nem a kívánt címzetthez szállították. Ekkor 6350,4 euró áruellenérték megfizetése iránt az áru tényleges birtokosához, az **A ország beli 2. cég**hez intézett számlakövetelést, ennek kiegyenlítésére azonban – peren kívül, ügyvédi felszólítás ellenére – nem került sor. Ezt követően az **M...** cég az árut elveszettnek minősítette és annak ellenértékét az alperes fuvarszámláiból kompenzálta, ilyen összegben nem térített meg alperesnek járó díj követelést.

A felperes keresetében 5 nemzetközi fuvarozási feladat ellenértékét követelve 4218,32 euró, valamint 77.788,- Ft és járulécai megfizetésére kérte kötelezni alperest.

Alperes a perbeli jogvita tárgyát képező fuvarozási tevékenység után érvényesíteni kívánt 954,63 euró tekintetében vitatta a felperesi fuvardíj igény fennálltát, egyebekben a további fuvardíj követeléseket elismerte, azonban azokkal szemben beszámítási kifogást terjesztett elő. A 2013. március 28-i fuvarozás sikertelensége kapcsán az áru elveszésére hivatkozott és a CMR 20. Cikke, valamint a 23. Cikk rendelkezéseire alapozva az áru értékének megfelelő (6.350,4 euró) kártérítési igényét kívánta beszámítás útján érvényesíteni a kereset erejéig. A követelése jogalapját illetően előadta, hogy a felek egymás közti szerződésének 3/3. pontja, valamint a CMR 14., 15. Cikke szerint utasítást kellett volna kérnie a felperesnek, miután észlelte, hogy a nemzetközi fuvarlevélen megjelölt címen az áru kiszolgáltatása akadályba ütközik. Ennek elmulasztása alapozza meg a felperes kártérítési felelősségét.

A felperes beszámítási kifogással kapcsolatos álláspontja szerint a téves kiszolgáltatásnak az alperes hibás utasítása, a téves cím megjelölés volt az oka. Hangsúlyozta, hogy az áru nem veszett el, a fuvarlevélből pontosan kiderül, hogy azt az **A. ország beli 1. cég** nevű cég vette át és utóbb az is tisztázódott, hogy az árut a **A ország beli 2. cég neve** cég használta fel. Az alperes ehhez képest nem tett meg mindent a felmerülő kár enyhítése érdekében, az áru tényleges birtokosával szemben szükséges igényérvényesítési intézkedéseket elmulasztotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint a perben nem volt vitás, a keresetben megjelölt öt fuvarfeladatból a felperes négyet szerződésszerűen teljesített, ezért a kikötött fuvardíj ezek tekintetében őt megilleti. Ehhez képest az alperes által kifogásolt fuvarozási szerződés teljesítéséhez kapcsolódó beszámítási kifogást kellett elbírálni. A bíróság e körben abból indult ki, hogy a kiszolgáltatási helyként megjelölt település téves feltüntetése nem volt elháríthatatlan akadály a fuvarozó számára, a CMR 14 Cikk 1. pontja alapján történt utasításkéréssel a kiszolgáltatás helyszíne tisztázható lett volna. A kiszolgáltatási akadály felmerülését a fuvarozó észlelte, így a szerződésszerű eljárás az lett volna, hogy akadályközléssel él, illetve a rendelkezésre jogosult alperestől utasítást kér. Ehhez képest szerződésszegő módon az árut nem a címzettnek szolgáltatva ki. A bíróság utalt a CMR 20.Cikkének megdönthetetlen vélelmére is, mely szerint minden további bizonyítás nélkül elveszettnek tekinthető az áru, ha azt a megállapodásnak

megfelelő határidő lejártát követő 30 napon belül nem szolgáltatták ki, vagy ilyen megállapodás hiányában a fuvarozásra átvételtől számított 60 napon belül nem történik meg a kiszolgáltatás. A szigorú fuvarozói felelősség szempontjából érdektelen, hogy az alperes milyen erőfeszítéseket tett az áru vagy annak ellenértéke megszerzése iránt. Megjegyezte továbbá, a felperes maga sem állította, hogy megtérült az áru vagy annak ellenértéke. Ilyen peradatok mellett a felperes a teljes áruérték szerinti kár megtérítésére köteles, teljes körű kárfelelősséggel tartozik alperes felé. Ez jelen esetben 6.350,40 euróban állapítható meg, mely eléri sőt meg is haladja a felperesi követelést, így a Ptk. 296. § (1) és (2) bekezdése szerinti beszámítási elszámolást alkalmazva jutott arra a következtetésre, hogy a kereset nem alapos.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és az alperes kereseti kérelem szerinti marasztalását. Eljárásjogi aggályként vetette fel, hogy a felperes kereseti kérelme még nem minősül alaptalannak azért, mert egy beszámítási kifogást megalapozottnak talál a bíróság, így a kereset elbírálásának elmaradása miatt súlyos eljárási szabálysértéssel hozta meg ítéletét az elsőfokú bíróság.

Érdemben is helytelen jogkövetkeztetéseket tartalmaz az ítélet, mivel – felperesi álláspont szerint – döntő jelentősége a megrendelő téves szolgáltatási cím megadásának van. A nemzetközi fuvarlevélből nem állapítható meg, hogy pontosan ki volt a termény tulajdonosa, így szerződésszegés nem történt, amikor a fuvarlevélen megjelölt helységben a felperes ügyvezetője lerakta a rakományt. Az nem volt elvárható, hogy felderítse a tényleges kiszolgáltatási címet, mely valójában – mint utóbb kiderült – egy szomszédos városban, **A ország beli V településen** lett volna. Az áru egyébként sem tekinthető elvesztettnek, hiszen ismert, hogy mely cég vette azt birtokba és dolgozta fel. Az áru átvételét a befogadó cég nem vitatta, az elszámolás elmaradása nem róható felperes terhére. Megjegyezte továbbá, hogy beszámítási kifogást valójában a megrendelő érvényesíthetett volna, mivel ő az áru tulajdonosa, így az alperes felperessel szemben nem is jogosult igényérvényesítésre. Jelen ügyben bizonyított, hogy az áru nem veszett el, a követelés behajtására az **M...cégnak** a számla befogadója felé kell további intézkedéseket tennie.

A fellebbezés részben alapos.

Az alperesi szállítmányozó a 2013. március 27-i fuvarmegrendelés során fuvaroztatói minőségben járt el, ez a fuvarlevél 1. pontjában tényszerűen feltüntetésre is került. A fuvarlevél 3. illetve 5. rovata fuvaroztatói utasításként tartalmazta az áru kiszolgáltatási helyének megjelölését. A 3. rovatban szerepel a – téves – helység megjelölés (**Z település neve**). Az 5. pontban további adatokat közölt az alperesi feladó a felperessel az áru kiszolgáltatási helyére vonatkozóan: itt tüntette fel a szállítmány átvételére jogosult külföldi jogi személyt (**A ország beli 3. cég neve**), továbbá ismételten helytelen kiszolgáltatási hely megjelölést adott, amikor – a helyes **A ország beli V** város megjelölés helyett – **Z település neve** településhely feltüntetésével töltötte ki a fuvarlevél e rovatát. A helytelen kiszolgáltatási cím megjelölést a felperesi fuvarozó a helyszínen annyiban észlelte, hogy **Z település neve** városában nem talált ugyanilyen nevű utcát.

A felek jogviszonyára irányadó, a nemzetközi közúti áru fuvarozásról szóló CMR Egyezmény (a továbbiakban CMR) 17. Cikk 2. pontja alapján megállapítható, hogy a rendelkezésre jogosult alperes a fuvarozó vétkességére vissza nem vezethető téves utasításokat adott a fuvarlevélen. Ez az említett jogszabályhely alapján akár a fuvarozó teljes mentesüléséhez is vezethet. A perbeli esetben azonban a fuvarozó is jogsértő módon járt el, amikor a kiszolgáltatási cím bizonytalanságai miatt nem a CMR 15. Cikk 1. pontja szerinti utasításkéréssel fordult a feladóhoz, hanem a helyszínen kapott tájékoztatás alapján végül nem a megjelölt átvevőnek szolgáltatta ki az árut. Fuvarozói szerződésszegésnek minősül, hogy nem az átvevőként megadott **külföldi átvevő cég neve** részére történt az áru átadása, amint azt a fuvarlevél 24. rovatában előírták, hanem az **A ország beli 1. cég-**

nek a bélyegzője került az áruátvételi rovatba.

A másodfokú tárgyaláson alperes nyilatkozata szerint fuvarozói utasításkérés esetén szállítmányozóként a saját megrendelője, a **B ország M..cég** felé rövid úton tájékozódhatott volna. Nem mentesíti a fuvarozót az a hivatkozás, hogy az utasításkérés nem vezethetett volna eredményre, illetve az sem, hogy a megjelölt kiszolgáltatási helyen fenntartás nélkül befogadták a szállítmányt.

Az áru téves kiszolgáltatása másfelől csak részben róható fel a fuvarozónak, abban jelentős szerepet játszott a súlyosan gondatlan, felületes fuvaroztatói utasítás is, hiszen alapvetően ez okozta a fuvarozó tévedését. A feladó felróhatóságát csak súlyosbítja, hogy hasonló – valótlan tartalmú – fuvarokmány kitöltésére már többször, más fuvarozók esetében is sor került, éppen alperesi előadás szerint.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a CMR 20. Cikk 1. pontja szerinti jogszabály által vélelmezett áruevesztés csak jogi értelemben következett be, hiszen a fuvarlevél 24. rovatában az átvevő cég neve, székhelye és egyéb azonosító adatai a cégbélyegzőből pontosan kitűnnek. A peradatokból megállapítható, hogy az alperes megrendelője a **B ország M..cég** intézkedéseket is tett a tényleges birtokos irányában az áru ellenérték behajtása érdekében. Számlát állított ki, illetve ügyvédi felszólítással próbálta a kárt enyhíteni. Ez azonban nem felel meg teljeskörűen a Ptk. 340. § (1) bekezdés szerinti kárenyhítési kötelezettségének, hiszen nem tette meg azokat a további jogi lépéseket, melyek elvárhatók lettek volna az áruevesztés megtérítésének kikényszerítése érdekében (perindítás, egyéb jogi kényszerítő eszközök igénybe vétele). A kárenyhítési kötelezettség az alperes irányában is elvárható, a mulasztás ugyancsak indokoltá teszi a kárfelelősség megosztását a felek között.

Mindezek alapján egyenlő arányú kármegosztás alkalmazását tartotta indokoltnak az ítéletábra a felek közt, melyből következően a felperesnek a teljes, 6.350,- eurós árueérték alapján számított kárért 50 %-os arányban kell helytállnia alperes irányában, így 3.175 euró erejéig megalapozott az alperes beszámítási kifogása.

A beszámítással történő elszámolás perjogi megítélését illetően helytelen az alperes fellebbezési hivatkozása. A kötelezett pénztartozását úgy is teljesítheti, hogy a jogosulttal szemben fennálló lejárt, egynemű követelését a jogosulthoz intézett jognyilatkozattal beszámítja (EBH 2007/1615. számú elvi döntés). Ez esetben a beszámítás erejéig a kötelezettséget megszüntnek. A beszámítás anyagi jogi jogintézmény és a teljesítés egyik típusának tekintendő, mely perbeli védekezés esetén a kereset részbeni vagy teljes alaptalanságához vezethet (BDT 2003/806. számon közzétett esti döntés). Ennek lényege, hogy az egyébként nem vitatott ellenérdekű követeléssel szemben alkalmazza a beszámító fél, ezúton érvényesíti saját követelését. A beszámítással élő fél eredményes beszámítása esetén egymással szemben álló két követelés szűnik meg, a követelések „kioltják” egymást. Az ítéletábra a részben eltérő, kárfelelősséget megosztó jogi álláspontja folytán a 6.350,- eurós teljes kár csupán 50 %-ának, tehát 3.175,- eurónak beszámítása jogszerű, a felperesi követelés ilyen összeg erejéig szűnt meg. A felperes külföldi devizanemben követelt fuvardíj igénye összesen 4.218,3 euróra irányult, melyből 3.175,2 euró a beszámítás folytán megszűnt, így – kerekítve – 1.043,- eurós követelése megalapozott.

A leszállított tőkeösszegeből az 1.216,15 euró díjigényre irányuló, utolsóként kibocsátott számlához igazodó teljesítési határidő (2013. május 20-a) az alperesi késedelembeesés kezdő időpontja, ezen időponttól állapított meg az ítéletábra a CMR 27. Cikk 1. pontja szerinti mértékű késedelmi kamatot.

A csak részben jogszerű beszámítás a fentiek szerint nem érintette a 77.778,- Ft összegre érvényesíteni kívánt fuvardíj igényt, így etekintetben az alperes marasztalása indokolt. A számla szerinti és nem vitatott fizetési határidő 2013. május 8. napjával lejárt, így a késedelmi kamatfizetési kötelezettség is ehhez igazodik.

A beszámítási kifogás részbeni megalapozottságára tekintettel, a keresetet egyebekben elutasító

elsőfokú ítéleti rendelkezést az ítéletábra helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének Pp. 253. § (2) bekezdése szerinti megváltoztatása folytán az eredetileg 4.218,4 euróra, valamint 77.788,- Ft fuvardíj megfizetésére irányuló követelésből a felperes a forint követelésre teljes egészében, míg az euróban megjelölt követelésből 1.043,- euró erejéig vált pernyertessé. Ezt meghaladóan azonban nagyságrendileg 2/3-ad arányban pervesztes. Erre tekintettel az első- és másodfokú eljárási költségek megállapítására irányadó pernyertességi-pervesztességi arány figyelembevételével osztotta meg az ítéletábra a felek közötti költségeket (Pp.81. § (1) bekezdés). Figyelembe vette, hogy a felperes keresetében 81.000,- Ft, míg fellebbezésére 108.000,- Ft illetéket rótt le, így jelentősebb költségelőlegezésére tekintettel történt felperes részére részbeni, kisebb összegű perköltség térítés megállapítása. Ezt meghaladó költségeiket a felek maguk kötelesek viselni.

S z e g e d , 2016. január 14. napján

Dr. Kemenes István s.k.
a tanács elnöke

. Dobler László s.k.
előadó bíró

. Béri András s.k.
ábrabíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő